

Marta Marek

Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie

Gdzie Kucharów sześć..., czyli saga najbardziej usportowionego polskiego rodu

Słowa kluczowe

rodzina Kucharów, Lwów, Polska, sport, piłka nożna, lekkoatletyka

Streszczenie

Lwów uważany jest za kolebkę polskiego sportu. Tam utworzono pierwszą organizację sportową – Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” i powstały pierwsze kluby piłkarskie: „Lechia”, „Czarni” i „Pogoń”. Istotny wkład w rozwój nie tylko lwowskiego, ale także polskiego sportu miała rodzina Kucharów. Ojciec Ludwik był m.in. jednym z założycieli „Pogoni” Lwów, a później wspierał ją również finansowo. W zespole tym grało sześciu jego synów: Tadeusz, Władysław, Karol, Waclaw, Mieczysław i Zbigniew. Nie ograniczali się oni jednak tylko do piłki nożnej, uprawiając także inne dyscypliny, m.in. lekkoatletykę, tenis, pływanie, łyżwiarstwo szybkie i figurowe, narciarstwo czy też hokej na lodzie. Kilku z nich po zakończeniu kariery spełniało się w roli działaczy sportowych. W niniejszym tekście skupiono się na przedstawieniu aktywności rodziny Kucharów, uważanej za najbardziej usportowioną w historii naszego kraju, a w szczególności sześciu braci oraz na ich zasługach dla polskiego sportu.

Lwów kolebką polskiego sportu

Lwów od ponad 80 lat nie należy już do Polski. Odegrał jednak kluczową rolę w jej historii i zajmuje znaczące miejsce w pamięci narodowej jej obywateli. W okresie II Rzeczypospolitej był jednym najważniejszych ośrodków życia społecznego, a w czasie zaborów istotnym centrum nauki, oświaty i kultury. Niekiedy miasto to określano nawet nieformalną stolicą Polski.

Lwów, jak również i cała Galicja, dzięki autonomii uzyskanej od panującej w Cesarstwie Austrii dynastii Habsburgów, był na przełomie XIX i XX wieku podatnym gruntem dla rozwoju wszelkiego rodzaju inicjatyw zarówno kulturalnych, jak i społecznych¹. Powstało ich wiele, także o charakterze sportowym, głównie w kręgach akademickich, w tym na Uniwersytecie Lwowskim. Wtedy też zrodziła się idea utworzenia towarzystwa zachęcającego do uprawiania sportu i popularyzującego gimnastykę, wzorowanego na organizacji o takim samym profilu istniejącej w Czechach². Pomysł ten wcielono w życie w 1867 roku. Za oficjalną datę narodzin Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”, pierwszej na ziemiach polskich organizacji sportowej uważa się 7 lutego tegoż roku, kiedy to namiestnik Galicji Agenor Gołuchowski usankcjonował jego statut³. Działo ono w myśl łacińskiej sentencji rzymskiego poety Juniusa Juwenalisa „Mens sana in corpore sano”, czyli „W zdrowym ciele, zdrowy duch”⁴. Początkowo upowszechniało gimnastykę, a później

---

¹ K. Grzybowski, *Galicja 1848–1914. Historia ustroju politycznego na tle historii ustroju Austrii*, Kraków–Wrocław–Warszawa 1959, s. 208–227; S. Zaborniak, *Zdziejów LKS „Pogoń” Lwów. Rodzina Kucharów (1880–1975)*, Rzeszów 2009, s. 10.

² R. Wroczyński, *Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1985, s. 208; *Księga pamiątkowa ku uczczeniu dwudziestej piątej rocznicy założenia Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie*, Lwów 1892, s. 15–17.

³ Statut Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie, Lwów 1867; M. Terech, *Zarys dziejów sokolstwa polskiego*, Warszawa 1932, s. 6.

⁴ A. Dziędzielewicz, *Trzydziestolecie Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie 1867–1897*, Lwów 1897, s. 5; M. Wolańczyk, *Macierz Sokola w 60-letnim rozwoju (1867–1927)*, Lwów 1927, s. 31.

Bracia Kucharowie. Od lewej: Władysław, Zbigniew, Tadeusz, Mieczysław, Wacław, Karol, lata 20. XX wieku (?)⁵

Lekkoatleci lwowskiej „Pogoni”, 1911 r.

Od lewej: Karol Kuchar, NN, Kazimierz Cybulski, Garczyński, NN, Zdzisław Latawiec, Tadeusz Kuchar, NN. Pierwszy z prawej Bronisław Fabian

⁵ Wszystkie fotografie i pamiątki pochodzą ze zbiorów Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie.

Zespoły „Pogoni” Lwów (z tarczą na piersi) i „Teamu” Wiedeń przed meczem zakończonym wynikiem 6:1. Stoją od lewej: Jerzy Misiński (5. od lewej), Tadeusz Kuchar, Juliusz Bodek, Rafał Piotrowski, Marian Steifer. Siedzą od lewej: Edmund Marion, Julian Karasiński, Wilhelm Rządki, Tadeusz Romanowski, Piotr Solecki, Karol Kuchar, 4 czerwca 1911 r.

Drużyny piłkarskie LKS „Pogoń” i Budapesti Egyetemi Athletikai Club (BEAC), Lwów 1913 r. Wynik meczu: 2:1 i 1:0 dla Pogoni. Pogoń w białych koszulkach, stoją od lewej: Wilhelm Rządki, Tadeusz Kuchar, Karol Kuchar, Romanowski, Stanisław Hardt (Longinus), Waclaw Kuchar; poniżej: Karol Just, Jan Kammerer, Władysław Kuchar, Edmund Marion, Marian Steifer, 11–12 maja 1913 r.

Drużyny piłkarskie „Pogoń” Lwów I (koszulki w pasy) i „Pogoń” Lwów II (czarno-białe koszule). Stoją od lewej: Rudolf Spanring, Konrad Litwinowicz, Jan Harasymowicz, Marian Steifer, Aleksander Rządki, Jarzy Kauczyński. Klęczą: Roman Horodyski, Jan Pirożyński, Tadeusz Kuchar, Marian Kleban, Walerian Glaas, Medard Kawecki. Siedzą: Maksymilian Dudryk, Rudolf Hibel, Jaulian Karasiński, Orest Dżułyński, Bela Zausner (Węgier), Rafał Piotrowski, Józef Rysiak, Wilhelm Rządki, Edmund Marion, Władysław Bahr. W bramce stoi Karol Kuchar, Lwów, 1907 r.

także i inne dyscypliny, m.in. szermierkę, kolarstwo, wioślarstwo, jeździectwo, zapasy. Profil Towarzystwa nie był jednak *stricte* sportowy. Organizacja ta prowadziła również działalność kulturalną i oświatową, a jej oddziały – tzw. „gniazda” stanowiły w okresie zaborów aktywne centra polskości. Ich misją było krzewienie tężyzny fizycznej oraz rozprzestrzenienie idei patriotycznych z myślą o nastawieniu i przygotowaniu Polaków do walki o wolność i niepodległość⁶.

Także we Lwowie na początku XX wieku powstały pierwsze polskie kluby sportowe. Ukształtowały się na podwalinach szkolnych organizacji i kółek o tym charakterze. Najstarszym była „Lechia” utworzona w 1903 roku. W tym samym roku powstał jeszcze zespół „Czarni” Lwów, a w kolejnym „Pogoń”⁷,

⁶ M. Terech, op. cit., s. 7–8.

⁷ A. Gowarzewski, *Lwów i Wilno – Kolekcja klubów FUJI*, t. 4, Katowice 1997,

Reprezentacja Polski przed nieoficjalnym meczem z Czechosłowacją. Od lewej stoją: Wawrzyniec Staliński, Władysław Olearczyk, Władysław Przybysz, Witold Gieras, Leon Sperling, Tadeusz Kuchar (w garniturze – kapitan związkowy), Waclaw Kuchar, Marian Spojda, NN, Karol Hanke, Mieczysław Batsch. Klęczą od lewej: Zygmunt Chruściński, Emil Gorlitz, Wawrzyniec Cyl, Józef Adamek. Praga, 23 maja 1925 r.

która jako pierwsza swoją działalność uwierzyteliła reskrypcją sądu⁸. Początkowo profil owych klubów był głównie piłkarski, z czasem powstawały w nich także inne sekcje, m.in. lekkoatletyczna, hokeja na lodzie, narciarska, tenisa ziemnego i bokserska.

Zarówno Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”, jak i „Pogoń” Lwów miały niebagatelny wkład w rozwój polskiego sportu. Może o tym świadczyć m.in. fakt, że w 1938 roku „Pogoń”, jako pierwszy w historii klub otrzymała od Związku Polskich Związków Sportowych tytuł „najlepszego i najbardziej zasłużonego klubu sportowego” w kraju⁹. Nieocenioną rolę odegrali również

---

s. 83; P. Chomiccki, L. Śledziona, *Rozgrywki piłkarskie w Galicji*, Mielec 2015, s. 36.

⁸ S. Zaborniak, op. cit., s. 20.

⁹ Ibidem, s. 24.

jedni z najwybitniejszych polskich teoretyków wychowania fizycznego dr Wenanty Piasecki i jego syn dr Eugeniusz Piasecki¹⁰ oraz rodzina Kucharów. Członkowie tego rodu działali zarówno w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół”, jak i w „Pogoni” Lwów.

Ludwik i Ludwika Kucharowie byli członkami „Sokoła”, przyczynili się także do założenia „Pogoni”, którą potem wspierali również finansowo. W historii tego klubu zapisało się także ich sześciu synów: Tadeusz, Władysław, Karol, Waclaw, Mieczysław i Zbigniew. Swoimi występami w jego barwach i znakomitymi wynikami, jakie osiągnęli sławili oni nie tylko dobre imię „Pogoni”, ale także polski sport. Do 1939 roku, kiedy to władze Związku Radzieckiego zlikwidowały klub, troje przedstawicieli rodziny Kucharów – Ludwika, jej mąż Ludwik i ich najstarszy syn Tadeusz – zostało wyróżnionych honorowym członkostwem¹¹.

Rodzina Kucharów – działalność oraz zasługi dla polskiego sportu

Ludwika Kuchar z domu Drzewiecka (1870–1928) i Ludwik Kuchar (1865–1917)

Ludwika pochodziła ze szlacheckiej rodziny. Była córką Romana i Pelagii. Jej matka wywodziła się ze starego poznańskiego rodu Treszerowskich herbu Ciołek, który przyjaźnił się m.in. ze znakomitym polskim malarzem Janem Matejką. W 1890 roku wyszła za mąż za Ludwika Kuchara, któremu urodziła ośmioro dzieci: synów Tadeusza, Władysława, Karola, Waclawa, Mieczysława i Zbigniewa oraz córki Kazimierę i Kingę. Ta druga zmarła niedługo po narodzinach w 1894 roku. Ślub odbył się w kościele Mariackim w Krakowie. W tym mieście Ludwika uzyskała dyplom krawcowej. Po przenosinach do Lwowa w końcu XIX wieku wraz z mężem zaangażowała się w promowanie spor-

---

¹⁰ Z. Chmielewski, *Obok Czarnych znak Pogoni*, „Polityka” 2003, nr 33, <http://www.lwow.home.pl/sport/sport.html> [dostęp: 16.12.2019].

¹¹ S. Zaborniak, op. cit., s. 27; Z. Kuchar-Ryplińska, *Rodzina Kucharów*, [w:] *Studia i materiały*, t. 7, Warszawa 1994, s. 71.

Wacław Kuchar na mecie biegu przelajowego, 19 czerwca 1926 r.

tu. Wiernie wspierała „Pogoń”, w której grało sześciu jej synów. Dla zawodników tego klubu była jak matka¹².

Ludwik Kuchar wywodził się z rodziny o węgierskich korzeniach. Tej narodowości był jego ojciec – Carolus. Jego matka Julia, w połowie Węgierka i Morawianka, pochodziła z rodu Halbszów. Ludwik studiował na Wydziale Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego. W Krakowie mieszkał wraz z małżonką przez rok. Tam narodził się ich pierwszy syn Tadeusz. Kolejnych pięcioro dzieci: Władysław, Karol, Wacław, Kazimiera i Kinga, przyszło na świat w Łańcucie, gdzie Ludwik otrzymał posadę w laboratorium chemicznym. Pracował przy produkcji win. W 1899 roku objął funkcję dyrektora laboratorium chemicznego firmy „Mikolasch i Ska” we Lwowie i wraz z rodziną przeniósł się do tego miasta¹³. Tam otworzył trzy kina – „Dreamlend”, „Lew” oraz „Pasaż”, czwarte – „Wanda” powstało w Krakowie¹⁴.

---

¹² S. Zaborniak, op. cit., s. 27; Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 72.

¹³ Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 72.

¹⁴ S. Zaborniak, op. cit., s. 31.

Kuchar senior był jednym z założycieli „Pogoni” Lwów, a od 1912 także jej honorowym członkiem. Wielokrotnie wraz z żoną wspierał ten klub finansowo. Swoim synom zaszczepił patriotyzm, czterech z nich: Tadeusz, Karol, Waclaw i Władysław brało udział w I wojnie światowej. W czasie bitwy o Lwów (1 listopada 1918–22 maja 1919) rodzina Kucharów udzielała w swoim domu schronienia jej uczestnikom, którzy bronili miasta.

Tadeusz Kuchar (1891–1966)

Jako jedyny z dzieci Ludwika i Ludwika Kucharów urodził się w Krakowie. Mieszkał także w Łańcucie oraz we Lwowie, gdzie przeszedł wszystkie szczeble edukacji. Najpierw ukończył szkołę powszechną, potem średnią, a następnie studia na Politechnice Lwowskiej na Wydziale Mechaniczno-Ruchowym. Sport odgrywał ogromną rolę w jego życiu. Zaczął go uprawiać w czasach szkolnych. Próbował swoich sił m.in. w piłce nożnej i lekkoatletyce, w których zanotował największe sukcesy, a także w pływaniu, hokeju, łyżwiarstwie i narciarstwie. Występował w „Pogoni” Lwów, był nawet kapitanem piłkarskiego zespołu, w którym grał jako napastnik. Smykałkę do lekkoatletyki ujawnił w 1908 roku. Startował w takich konkurencjach, jak: chód sportowy oraz biegi, głównie średnio- i długodystansowe, ustanawiając wiele rekordów. Jako pierwszy w historii Polak na 3 000 m osiągnął czas poniżej 10 min. – 9.58,6 s, a na 400 m poniżej jednej minuty – 56,7 s¹⁵.

Tadeusz Kuchar mógł wystąpić w barwach Austrii na Igrzyskach Olimpijskich w 1912 roku w Sztokholmie w biegu na 800 m, uzyskał bowiem kwalifikację. Nie zdecydował się jednak na taki krok z pobudek patriotycznych, po konsultacji z ojcem¹⁶. Najstarszy z braci Kucharów organizował także m.in. zajęcia narciarskie oraz zawody pływackie, w których z powodzeniem występował.

---

¹⁵ Ibidem, s. 31–34.

¹⁶ T. Jakubowski, *Trzy dwudziestolecia Tadeusza Kuchara w służbie kultury fizycznej*, „Kultura Fizyczna” 1966, nr 6, s. 249–252.

Portret Tadeusza Kuchara. Lata 30. XX wieku

Po zakończeniu kariery zawodniczej, realizował się jako działacz sportowy. Przez wiele lat należał do zarządu „Pogoni” Lwów. W październiku 1919 roku był jednym z inicjatorów powstania najstarszej federacji sportowej w niepodległej Polsce – Polskiego Związku Lekkiej Atletyki i przez pierwsze trzy lata stał na jego czele. Brał czynny udział również w tworzeniu m.in. Polskiego Komitetu Olimpijskiego (1919), Polskiego Związku Piłki Nożnej (1919), Związku Polskich Związków Sportowych (1922), Polskiego Związku Pływackiego (1922) czy Polskiego Związku Hokeja na Lodzie (1925). Pełnił także różne funkcje w innych znaczących organizacjach – wiceprezesa Związku Piłki Ręcznej w Polsce czy członka komisji sportowej w Polskim Związku Narciarskim¹⁷. Równocześnie Tadeusz zajmował się budownictwem sportowym. Projektował m.in. sale gimnastyczne, hale sportowe, pływalnie czy też skocznie narciarskie. W latach 30. XX wieku przekazywał swoją wiedzę w tym zakresie studentom warszawskiego Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego (obecnie Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego).

---

¹⁷ S. Zaborniak, op. cit., s. 44; Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 72.

Władysław Kuchar, Waclaw Kuchar, Roman Kikiewicz na lodowisku Lwowskiego Towarzystwa Łyżwiarzy, Lwów 1923 r.

Napisał także kilka książek, w tym m.in. *Zarys budownictwa sportowego* (1955)¹⁸.

W latach 1945–1948 stał na czele Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego (PUWFiPW), a później przez 17 lat sprawował funkcję dyrektora Głównego Urzędu Kultury Fizycznej (GUKF). W tym czasie poczyniono znaczne inwestycje w infrastrukturę sportową. Powstały m.in. Stadion Dziesięciolecia i hala Torwar w Warszawie, Stadion Śląski w Chorzowie, skocznia narciarska w Zakopanem, jak też i wiele innych obiektów, nie tylko w miastach, ale również w mniejszych ośrodkach¹⁹.

Tadeusz Kuchar był wielokrotnie wyróżniany przez związki sportowe, w których działał oraz władze państwowe. Przyznawano mu m.in. Order Virtuti Militari, Krzyże Komandorski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski oraz Odznakę Zasłużonego Działacza Kultury Fizycznej. Zmarł w Warszawie

¹⁸ Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 72–73.

¹⁹ J. Bryl, *Waclaw Kuchar*, Warszawa 1982, s. 13.

4 kwietnia 1966 roku. Pochowano go na cmentarzu wojskowym na Powązkach²⁰.

Karol (1892–1960)

Był drugim z dzieci Ludwika i Ludwika Kucharów i pierwszym, które urodziło się w Łańcucie. Wykazywał się sporym talentem sportowym. W latach 1909–1914 reprezentował barwy „Pogoni” Lwów. Próbował swoich sił w lekkoatletyce, tenisie, pływaniu oraz piłce nożnej. Zanotował kilka znaczących wyników w turniejach tenisowych, plasując się na czołowych miejscach. Największe sukcesy odniósł jednak w piłce nożnej. Był wszechstronny, grał na wielu pozycjach. Zakończył przygodę ze sportem dość wcześnie z powodu złamania nogi²¹.

Podobnie jak jego bracia, godził karierę sportową z nauką. Był absolwentem trzyletniej Wyższej Szkoły Eksplozji. W 2017 roku rozpoczął pracę w banku²². Pełnił w nim nawet funkcję wicedyrektora²³.

Władysław (1895–1983)

Był trzecim z dzieci Ludwika i Ludwika Kucharów i podobnie jak Karol, urodził się w Łańcucie. Ukończył II Szkołę Realną we Lwowie oraz oficerską w Bratysławie. W „Pogoni” grał od 1910 roku. Oprócz piłki nożnej, uprawiał także różnorodne konkurencje lekkoatletyczne, pływanie, piłkę wodną, tenis, narciarstwo oraz łyżwiarstwo szybkie i figurowe. W dwóch ostatnich triumfował w mistrzostwach kraju. W 1925 roku wystąpił w barwach Polski w spotkaniu tenisowym z Anglikami w Pucharze Davisa. Dwa lata później, wraz z Zdzisławem Stahlem napisał podręcznik o tej grze.

Jego sportową karierę mogło przerwać groźne zakażenie krwi w nodze. Groziła mu nawet amputacja. Tak drastyczne kroki nie

---

²⁰ S. Zaborniak, op. cit., s. 46.

²¹ Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 73.

²² S. Zaborniak, op. cit., s. 49.

²³ Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 73.

okazały się konieczne i po wielomiesięcznym pobycie w szpitalu wrócił do sprawności fizycznej. Kontynuował także swoją przygodę ze sportem. Z racji podjęcia pracy, nie poświęcał mu jednak aż tak dużo czasu jak dotychczas. Co więcej, skupił się głównie na tenisie i łyżwiarstwie. W 1935 roku pracował w urzędzie miasta Lwowa, w referacie do spraw wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego. W latach 1945–1948 mieszkał i pracował w Gliwicach. Potem przeniósł się do stolicy, gdzie był zatrudniony w Fabryce Samochodów Osobowych na Żeraniu. Umarł 4 grudnia 1983 roku jako ostatni z rodzeństwa²⁴.

Wacław (1897–1981)

Był czwartym z sześciu braci Kucharów i podobnie jak oni występował w „Pogoni” Lwów. Zachwycał wszystkich swoimi nieprzeciętnymi umiejętnościami i wszechstronnością. Uprawiał ponad 10 dyscyplin, w tym m.in. piłkę nożną, lekkoatletykę, łyżwiarstwo szybkie i figurowe, hokej na lodzie, narciarstwo klasyczne, tenis, łucznictwo, pływanie i skoki do wody. Niemal w każdej dziedzinie odnosił sukcesy. Największe zanotował w piłce nożnej, lekkoatletyce, łyżwiarstwie i hokeju²⁵.

W zawodach sportowych zadebiutował już w wieku 11 lat, zajmując drugie miejsce w figurowej jeździe na lodzie. Łyżwy towarzyszyły mu przez wiele lat. Wspecjalizował się zwłaszcza w jeździe szybkiej, w której w mistrzostwach Polski triumfował aż 22 razy. Po krajowy tytuł sięgnął też w 1933 roku z hokejową ekipą „Pogoni” Lwów. W obu tych dyscyplinach wystąpił w barwach Polski w mistrzostwach Europy. W zmaganiach panczenistów w 1925 roku był siódmy w wieloboju, podczas gdy w hokeju cztery lata później zdobył srebrny medal. Sukcesy przyniosły mu także lekkoatletyczne starty. W tej dyscyplinie dziewięciokrotnie triumfował w mistrzostwach kraju, osiągając przy tym wiele rekordowych rezultatów. Po tytuł sięgał m.in. w biegach na 800 m, 400 m przez płotki, 110 m przez

---

²⁴ T. Jakubowski, *Władysław Kuchar, Słownik Biograficzny Wychowania Fizycznego i Sportu*, „Wychowanie Fizyczne i Sport” 1985, nr 1, s. 101–102.

²⁵ Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 73.

Waclaw Kuchar podczas jubileuszowego meczu K.S. „Polonia” Warszawa LKS. „Pogoń” Lwów, Warszawa 1957 r.

płatki, trójskoku oraz dwukrotnie w skoku wzwyż i dziesięcio-boju. W dwóch pierwszych i dwóch ostatnich konkurencjach był także rekordzistą Polski²⁶.

Mimo sukcesów w wielu dyscyplinach osoba Waclawa Kuchara jest głównie kojarzona z piłką nożną. Występował na pozycji napastnika lub pomocnika. Przez całą karierę pozostał wierny jednemu klubowi – „Pogoni”, w którym przez 24 lata rozegrał 1 052 mecze, strzelając aż 1 065 goli. Od 1918 roku był jego kapitanem. W latach 1922–1926 czterokrotnie triumfował z nim w mistrzostwach Polski. Dwukrotnie – w pierwszym i ostatnim z tych sezonów sięgał także po koronę króla strzelców. W reprezentacji wystąpił w 26 meczach, strzelając pięć bramek. Zadebiutował w niej w jej pierwszym oficjalnym spotkaniu 18 grudnia 1921 roku. Biało-czerwoni ulegli wtedy w Budapeszcie Węgrom 0:1²⁷. W 14 meczach pełnił funkcję kapitana reprezentacji²⁸.

---

²⁶ S. Zaborniak, op. cit., s. 56–84.

²⁷ Ibidem, s. 84.

²⁸ <https://www.olimpijski.pl/pl/bio/1189,kuchar-waclaw-michal.html> [dostęp: 17.12.2019].

Powrót zawodników „Pogoni” Lwów z meczu w Krakowie z okazji otwarcia boiska „Cracovii” Kraków. Stoją od lewej: Marcei Jakubowski, Stanisław Polakiewicz (siedzi), Zygmunt Krogulski, Edward Reiner, Tadeusz Dobrowolski, Wilhelm Rzadki, Józef Łapiński, Edmund Hardt, Julian Karasiński, Rudolf Hübel, Józef Witoszyński, Tadeusz Kuchar, Jerzy Misiński, prof. Rudolf Wacek, Mehler, Tadeusz Romanowski, Stanisław Bedlewicz, Karol Kuchar, Edmund Marion, Samuel Löbl, Stefan Makowski, Kraków, 31 marca 1912 r.

Wacław jest jedynym z braci Kucharów, który dostąpił zaszczytu startu w igrzyskach olimpijskich. W 1924 roku w Paryżu wystąpił w olimpijskim turnieju piłkarskim. Był to debiut Polski w tej prestiżowej imprezie²⁹. Dwa lata później zwyciężył w pierwszym w historii plebiscycie „Przeglądu Sportowego” na najlepszego sportowca Polski. Uzyskał wtedy aż 96 procent wszystkich oddanych głosów³⁰, pokonując m.in. tak znakomitą zawodniczkę jak Halina Konopacka³¹.

²⁹ S. Zaborniak, op. cit., s. 84.

³⁰ <https://www.przegladsportowy.pl/mistrzowie-sportu/historia/waclaw-kuchar-historia-plebiscytu-przegladu-sportowego-1926-rok/0651wnj> [dostęp: 17.12.2019]

³¹ Lekkoatletka, specjalizowała się w rzucie dyskiem. W tej konkurencji w 1928 roku w Igrzyskach Olimpijskich w Amsterdamie zdobyła pierwszy w historii złoty medal dla Polski.

Dyplom honorowy dla Wa-
cława Kuchara za zdobycie
mistrzostwa Polski w biegu
na 800 m, 1920 r.

Dyplom dla Wacława
Kuchara za zdobycie mi-
strzostwa Polski w skoku
wzwyż, 1923 r.

Dyplom dla Wacława Kuchara za udział w Igrzyskach VIII Olimpiady w Paryżu 1924 r.

Łyżwy Waława Kuchara do jazdy szybkiej wyprodukowane przez norweską firmę SL.H. Haegen and Co., lata 30. XX wieku

Łyżwy Waława Kuchara do jazdy figurowej wyprodukowane przez szwedzką firmę Salchow, lata 30. XX wieku

Medal pamiątkowy Waława Kuchara z mistrzostw Europy w hokeju na lodzie w Budapeszcie, 1929 r.

Statuetka Lwowskiego Związku Okręgowego Piłki Nożnej dla Waława Kuchara z okazji ślubu, 1925 r.

Wacław promował sport nie tylko swoimi występami. W drugiej dekadzie XX wieku z jego inicjatywy w „Pogoni” Lwów powstała żeńska sekcja lekkoatletyczna. Co więcej, to on pełnił rolę jej trenera³². Po zakończeniu kariery realizował się m.in. jako sędzia piłkarski, łyżwiarski i hokejowy. Pracował także jako szkolenowiec piłkarski, m.in. w „Polonii” Bytom, gdzie przeniósł się po II wojnie światowej, kiedy to musiał opuścić Lwów. W latach 1947–1949 był trenerem polskiej reprezentacji, a później także „Legii” Warszawa.

Zasłynął również jako działacz m.in. w „Pogoni” Lwów, Polskim Związku Hokeja na Lodzie, Polskim Związku Piłki Nożnej oraz Polskim Związku Lekkiej Atletyki. Został uhonorowany m.in. Krzyżami Kawalerskim i Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski. Zmarł 13 lutego 1981 roku w Warszawie. Spoczął na cmentarzu wojskowym na Powązkach³³.

Mieczysław (1902–1939)

Podobnie jak jego młodszy o cztery lata brat Zbigniew, urodził się we Lwowie. Co charakterystyczne dla rodziny Kucharów, również i on wykazywał się sportową wszechstronnością. Występował w zawodach lekkoatletycznych, głównie w biegach sztafetowych i pięcioboju, grał w piłkę nożną, przeważnie jako bramkarz, a także w piłkę ręczną. Ukończył Szkołę Realną we Lwowie, pracował jako urzędnik w Fabryce Soli Potasowych w Kałuszu³⁴. Zmarł 13 maja 1939 roku. Spoczął na Cmentarzu Obrońców Lwowa³⁵.

Zbigniew (1905–1945)

Przygodę ze sportem rozpoczął w 1914 roku w trakcie I wojny światowej. Tak jak pięciu jego pozostałych braci, był członkiem klubu „Pogoń” Lwów, jednak w odróżnieniu od nich, nie

---

³² S. Zaborniak, op. cit., s.76.

³³ <https://www.olimpijski.pl/pl/bio/1189,kuchar-waclaw-michal.html> [dostęp: 17.12.2019].

³⁴ S. Zaborniak, op. cit., s. 85–87; Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 74.

³⁵ *Śp. Mieczysław Kuchar*, „Miesięczny Biuletyn Sportowy” 1939, 27 maja, nr 5–6, s. 8.

grał zbyt często w piłkę nożną. Preferował inne sporty, m.in. tenis, pływanie, jak również narciarstwo klasyczne, hokej na lodzie i łyżwiarstwo szybkie. W tej ostatniej dyscyplinie odnosił największe sukcesy. W zawodach występował na różnych dystansach – od 500 do 10 000 m. Był także żołnierzem Ludowego Wojska Polskiego. Poległ w 1945 roku na ziemiach zachodnich³⁶.

Kazimiera (1899–1981, po mężu Chodkiewicz)

Była drugą córką Ludwika i Ludwika Kucharów. Jej siostra Kinga urodziła się i zmarła w 1894 roku w Łańcucie. Kazimiera przysłała na świat pięć lat później, także w tym mieście. Niedługo potem rodzina przeniosła się do Lwowa. W odróżnieniu od braci nie była aktywna sportowo, jednak podobnie jak matka, wspierała ich poczynania³⁷. Wyszła za mąż za starszego o 19 lat asystenta uniwersyteckiego Franciszka Chodkiewicza³⁸.

Zakończenie

Rodzina Kucharów to prawdziwy fenomen nie tylko w Polsce, ale także na skalę światową. Dwa jej pokolenia odegrały nieocenioną rolę w tworzeniu podstaw i rozwoju polskiego sportu. Ludwika i Ludwik Kucharowie brali czynny udział w zakładaniu pierwszych organizacji i klubów, wspierając je finansowo. Z kolei ich synowie, uprawiając sport i odnosząc w nim sukcesy, przyczyniali się do rozwoju wielu dyscyplin i wzrostu ich popularności. Sławili w ten sposób również Polskę na arenach międzynarodowych. Zachwycali nie tylko rodaków, ale także świat, często pisano o nich w zagranicznej prasie. Stanowili idealny wzór do naśladowania dla młodzieży. Trudno znaleźć rodzinę równie usportowioną i wszechstronną co oni, z jednako wielkimi zasługami dla polskiego sportu.

---

³⁶ Z. Kuchar-Ryplińska, op. cit., s. 74.

³⁷ Ibidem.

³⁸ <http://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14326#show> [dostęp: 16.12.2019].

Rodzina Kucharów pozostawiła po sobie w Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie bardzo wyraźny ślad. Posiadamy ponad 350 trofeów zdobytych przez Tadeusza, Władysława, Karola, Wacława, Mieczysława i Zbigniewa, głównie medali, żetonów, plakiet, znaczków i odznak, a także blisko 50 dyplomów i legitymacji oraz ponad 100 fotografii.

Marta Marek

Bibliografia

- Bryl J., *Wacław Kuchar*, Warszawa 1982.
- Chmielewski Z., *Obok Czarnych znak Pogoni*, „Polityka” 2003, nr 33, <http://www.lwow.home.pl/sport/sport.html> [dostęp: 16.12.2019].
- Chomicki P., Śledziona L., *Rozgrywki piłkarskie w Galicji*, Mielec 2015.
- Dziędzielewicz A., *Trzydziestolecie Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie 1867–1897*, Lwów 1897.
- Gowarzewski A., *Lwów i Wilno – Kolekcja klubów FUJI*, t. 4, Katowice 1997.
- Grzybowski K., *Galicja 1848–1914. Historia ustroju politycznego na tle historii ustroju Austrii*, Kraków–Wrocław–Warszawa 1959.
- Księga pamiątkowa ku uczczeniu dwudziestej piątej rocznicy założenia Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie*, Lwów 1892.
- Kuchar-Ryplińska Z., *Rodzina Kucharów*, [w:] *Studia i materiały*, t. 7, Warszawa 1994.
- Statut Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” we Lwowie*, Lwów 1867.
- Śp. Mieczysław Kuchar, „Miesięczny Biuletyn Sportowy” 1939, 27 maja, nr 5–6.
- Terech M., *Zarys dziejów sokolstwa polskiego*, Warszawa 1932.
- Wolańczyk M., *Macierz Sokola w 60-letnim rozwoju (1867–1927)*, Lwów 1927.
- Wroczyński R., *Powszechne dzieje wychowania fizycznego i sportu*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1985.
- Zaborniak S., *Z dziejów LKS „Pogoń” Lwów. Rodzina Kucharów (1880–1975)*, Rzeszów 2009.

Strony internetowe

<https://www.olimpijski.pl/pl/bio/1189,kuchar-waclaw-michal.html>
[dostęp: 17.12.2019].

<https://www.przegladSPORTOWY.pl/mistrzowie-sportu/historia/waclaw-kuchar-historia-plebiscytu-przegladu-sportowego-1926-rok/0651wnj>
[dostęp:17.12.2019].

Marta Marek

Museum of Sport and Tourism in Warsaw

The Kuchar family - the saga of the most athletic Polish family

Keywords

Kuchar family, Lviv, Poland, sport, football, athletics

Abstract

Lviv is considered to be the cradle of Polish sport. The first sports organisation was established there - "Sokół" Gymnastic Society and the first football clubs: "Lechia", "Czarni" and "Pogoń". The Kuchar family made an important contribution to the development not only of Lviv but also of Polish sport. Father Ludwik was, among others, one of the founders of "Pogoń" Lwów, and later he also supported it financially. Six of his sons played in this club: Tadeusz, Władysław, Karol, Waclaw, Mieczysław and Zbigniew. However, they did not limit themselves to football, but also practised other disciplines such as athletics, tennis, swimming, speed and figure skating, skiing or ice hockey. A few of them were fulfilling the role of sports activists after the end of their career. This text focuses on presenting the activity of the Kuchar family, considered to be the most athletic in the history of our country, and in particular the six brothers and their merits for Polish sport.

Марта Марек

Музей спорта и туризма в Варшаве

Как Кухары кулеш варили. Сага самого спортивного семейства Польши

Ключевые слова

семейство Кухаров, Львов, Польша, спорт, футбол, лёгкая атлетика

Резюме

Львов считается колыбелью польского спорта. Там была учреждена первая спортивная организация – Гимнастическое общество «Сокол» и возникли первые футбольные клубы: «Лехия», «Чарни» и «Погонь». Значительный вклад в развитие спорта не только во Львове, но и во всей Польше был сделан семейством Кухаров. Людвик, отец семейства, был одним из основателей «Погони» Львов, в дальнейшем оказывающим клубу финансовую поддержку. В этой команде играли шестеро его сыновей: Тадеуш, Владислав, Кароль, Вацлав, Мечислав и Збигнев. Однако они не ограничивались футболом и занимались также другими видами спорта – лёгкой атлетикой, теннисом, плаванием, бегом на коньках, фигурным катанием, лыжным спортом и хоккеем на льду. Некоторые из них, завершив спортивную карьеру, реализовали себя в роли спортивных деятелей. Настоящая статья сосредоточена на представлении деятельности семейства Кухаров, считающегося самой спортивной семьёй в истории Польши. Особое внимание уделяется шестерым братьям и их заслугам для развития польского спорта.

Marta Marek

Sport- und Touristikmuseum in Warschau

Wo es sechs Kuchars gibt... die Saga der sportlichsten polnischen Familie

Schlüsselwörter

Familie Kuchar, Lemberg, Polen, Sport, Fußball, Leichtathletik

Zusammenfassung

Lemberg gilt als die Wiege des polnischen Sports. Dort wurde die erste Sportorganisation – der Turnverein „Sokół“ und die ersten Fußballvereine: „Lechia“, „Czarni“ und „Pogoń“ gegründet. Die Familie Kuchar hatte einen wichtigen Beitrag zur Entwicklung nicht nur des Lemberger, sondern auch des polnischen Sports geleistet. Der Vater Ludwik war u.a. einer der Gründer von „Pogoń“ Lwów und später unterstützte er diesen Fußballverein auch finanziell. Im Team spielten sechs seiner Söhne: Tadeusz, Władysław, Karol, Waclaw, Mieczysław und Zbigniew. Sie beschränkten sich aber nicht nur auf Fußball, sondern übten auch andere Sportarten aus, wie Leichtathletik, Tennis, Schwimmen, Eisschnelllauf und Eiskunstlauf, Skifahren oder Eishockey. Einige von ihnen waren am Ende ihrer Karriere als Sportfunktionäre aktiv. Dieser Text konzentriert sich darauf, die Aktivitäten der Familie Kuchar, die als die sportlichste in der Geschichte unseres Landes gilt, und insbesondere die sechs Brüder und ihre Verdienste für den polnischen Sport darzustellen.